

Megjelen minden második napon
kedd, csütörtök és szombat este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoralja-Ujhely, főter 9. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Apró hirdetéseknek minden garmond szó
4 fill., vastagabb betűkkel 8 fill.

Nyilttérben minden garmond sor 30 fill.

ZEMPLEN

POLITIKAI HIRLAP.

ifj. Meczner Gyula
főszerkesztő.

dr. Szármay István
felelős szerkesztő.

dr. Hám Sándor
főmunkatárs.

Előfizetési ára:

Egész évre 12 korona, félévre 6 kor
negyedévre 3 kor.

— Egyes szám ára 8 fillér. —

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknek minden szó után
2 fill. Petit betűnél nagyobb, avagy disz-
betűkkel, vagy kerettel ellátott hirdetések
térmeték szerint egy négyszög centim.
után 6 fill. — Állandó hirdetéseknek ár
kedvezmény.

Abszolutisztikus kalandok . . . és egyebek.

— márc. 10.

(Sz. I.) „Az abszolutisztikus ka-
landok zivatarát kiállotta a nem-
zet és kiállja a jövőben is, ha
rákerül a sor, mert minden ilyen
kísérlet és merénylet csak fo-
kozza a nemzetben a szabadság-
szeretetet.“ Ezt a mondatot kény-
telen vagyok kiszakítani a Tisza
István tegnapi beszédéből. Szép
mondat, okos beszéd, klassziku-
san tömör szerkezet. Több en-
nél: történelmi igazság; sokszor
bebizonyult valóság. Az igazi ok
azonban, ami miatt nekem ez a
mondat olyan különösen tetszik,
még sem ezekben az eminens
szerkezeti tulajdonságokban fe-
szik; hanem valami másban. Ab-
ban, hogy ez a mondat szívem
szerint való *kuruc beszéd*. „Abszo-
lutisztikus kalandok“ — ez a
két szó még szálló ige lesz, mint
az „előkelő idegen.“

Mélységes lenézése és elité-
lése nyilvánul ebben mindzok-
nak a törekvéseknek és vállal-
kozásoknak, melyek annyiszor
kergették arcunkba a vért, és
amelyekben van az oka és ma-
gyarázata annak, hogy még min-
dig vannak parlamenti pártjaink,
melyeket az osztrák-gyűlölet és
az abszolutisztikus kalandok fájó
emléke szül, táplál és éltet.

De nemcsak a mult lesújtó elité-
lése van ebben a két szóban,
hanem: program az a jövőre

is. Lehetetlen ugyanis feltételezni,
hogy ugyanaz a kormány, amely-
nek elnöke ilyen markans for-
mában itéli el az abszolutisztikus
kísérleteket és merényleteket,
valaha szolgálatába szegődnek
bármily ilyen vállalkozásnak;
lehetetlen, hogy az a hatalmas
párt, amelynek vezére a nemzet
szabadságszeretetét szegzi ellene
minden lehető nemzetellenes ki-
sérletnek, más ügyet vállalkoz-
ni szolgálni, mint a nemzetét.

Fontosnak és maradandó be-
csünek kell tartanom ezt a kije-
lentést különösen ma, mikor ar-
ról van szó, hogy a törvényho-
zós többségének új, de szüksé-
ges jogokat biztosítsanak a ta-
nácskozás rendjének szabályai

A nélkül a fogadalom nélkül,
hogy az új hatalommal a több-
ség visszaélni soha sem fog, ezt
az új hatalmat kezébe adni nem
volna szabad, ennek a fogadalom-
nak a nyilvános letétele után pe-
dig megtagadni tőle nem lehet.

Nem lehet, mert amily mély-
séges igazság van abban a tétel-
ben, amit már idéztem, épp' any-
nyira bizonyos az is, amit annak
folytatásaként, mint egy másik
igazságot, felállított Tisza: „ha
magunk rongáljuk le az alkot-
mányosság épületét, ha magunk
járatjuk le, ha magunk törüljük
ki a nemzet lelkéből a ragasz-
kodásnak, a tiszteletnek érzel-
meit az alkotmányosság iránt;
ha a mi munkásságunk, vagy
munkálatlanságunk teszi guynak,

gyűlöletnek, nevetségnek tár-
gyává az alkotmányos életet:
ezzel oly sebet ütünk a nem-
zet életén, amelyet többé ki nem
heverhetünk.“

Csakugyan elkövetkezett te-
hát az a sokat emlegetett tizen-
kettedik óra, amelyben minden
komoly hazafinak össze kell fogni
az alkotmány megmentésére. Üd-
vözöljük a szabadelvű pártot,
mely megértette hivatását és a
pártvezér előterjesztését egy szív-
vel, egy lélekkel tette magáévá.

Vajha megjönne a jobb belá-
tása a többi pártoknak is! De
erre már ne számítsunk; mások-
ban többé ne bizzunk, hanem
menjünk elszántan és csüggedet-
lenül a megkezdett uton.

VÁRMEGYE ÉS VÁROS.

(A vármegye új szabályrende-
lete. A vármegye hivatalos lapjának
f. hó 3-án megjelent 9. számához
mellékelteként csatolva tételtek közé
a vármegye szervezetről szóló új
szabályrendelet. A szabályrendelet a
közjótétel követő 8-ik napon —
tehát holnap, március 11-én lép
hatályba. A szabályrendelet hét feje-
zetből áll, melyek közül az első a
vármegye népszerűségét és kiterjedését;
a második a területi beosztást fog-
lalja magában. A harmadik fejezet a
törvényhatósági közgyűlésről szól. A
negyedikben a vármegye tisztikara,
az ötödikben pedig a tisztviselők ha-
tásköre és kötelességei foglaltatnak.
A hatodik fejezet a kültisztviselőkről
intézkedik; a hetedikben pedig a tiszt-
viselők, segéd-, kezelő- és szolgál-
méllyzet fizetése, lakbéré és egyéb

és gyakran türelmetlen nemzeti ér-
zés az ur, addig első kultur intéze-
teinket védelem nélkül kiszolgáltat-
juk az idegen szellemnek és erköl-
snek.

Eszembe jut, hogy a világ leg-
hatalmasabb nemzete, a német, va-
laha hasonló, csak hogy még nyomo-
rultabb kulturális rabságban senyve-
dett. A német szalonban, színházban
és könyvtárban a francia nyelv ural-
kodott. Nemzeti írókat az előkelő
német sznobok bárdolatlan, együgyű
és unalmas tuskóknak tartották, kik
sohasem fognak megmérkőzhetni a
gall eleganciával, a gall elmésséggel
és formaérzékkel. Egy Lessingnek
kell születnie, hogy kiragadja nem-
zetét az idegenimádás fanatizmusából.
Goethe, Schiller végleg eltiporták a
francia hegemoniát. Lessingék nem-
zették az új német irodalmat. A né-
met irodalom nemzete a németiség
öntudatát. Ez nemzete Königräczet
és Szedánt. Szedán nemzete a német
császárságot. Ezen a tisztító folya-
maton keresztül kellett esnie a né-
metiségnek, hogy megtalálja önmagát
és a világalomhoz vezető utat.

Tudom, hogy min mosolyognak
most: Lessing, Goethe, Schiller! Oh
igen, közöttünk nincs ilyen. De talán
jönni fog, legalább jönnie kell. Mi
pedig addig is egyengessük az utját
azzal a hittel, mely hegyeket tud ki-
mozgatni a helyéből. Mert tudjuk,

illetményei soroltatnak fel. Az új sa-
bályrendeletet a belügyminiszter he-
lyett Sándor János államtitkár 1904.
február 22-én látta el jóváhagyási
záradékkal 10324/1904. II. a. sz. alatt.

(A szerencsés—abaujszántói vasut
ellen, amelynek kiépítésére tudva-
levőleg Molnár Béla gálszécsi föld-
birtokos kapott engedélyt, a Kassán
megjelenő Felsőmagyarország cikke
közül és bizonyítani törekszik, hogy
a tervezett vasut létesítése mennyire
nincs érdekében — Kassának. Nem
akarunk most hosszabb polemikába
bocsátkozni laptársunk fejtegetéséi-
vel, de annyit még is megjegyzünk,
hogy bizony ez a vasut nem Kassá-
nak, hanem a Hegyaljának épül.
Teljesen közömbös tehát, hogy mit
szólnak ahhoz a kassaiak és igen jól
teszik, ha — mint a Fm. állítja —
nem agítálnak a hegyaljai vasut ki-
építése ellen. Hogy a Hegyaljának
szüksége van erre a vasutra, azt
mindnyáján tudjuk és érezzük és
ugyanazért kívánatosnak tartjuk, hogy
az építés mentől előbb megkezdődjék.

(Mesterséges vesszők? Egyik
vidéki lapban a következő mulatsá-
gos hírt olvassuk: „A . . . i vinceller
iskola igazgatósága arra hívja fel a
hatóságok és a közönség figyelmét,
hogy az amerikai szőlővesszőt mes-
terséges uton (?) is készítik, ami
persze hasznavehetetlen. A gazda-
közönség tehát óvakodjék az ilyen
szőlővessző vásárlásától, mert annak
kárárt vallja.“ Mi lehet az a mester-
séges vessző? Papírmaséból, gipszből
van-e az csinálva, avagy fűzfa- vagy
bodzafavessző van „amerikai módra“
szőlővesszőnek elkészítve. Ez nem
valószínű. Amennyiben csalások elő-
fordulnak, úgy az csakis abban áll-
hat, hogy hasonkínézésű európai vess-
zőt amerikaiak adnak el jobb áron.
Ez bizony igen simplex csalás, min-
den „mesterség“ nélkül és ma már
nem is ritka dolog.

hogy oly nemzet életében, mely nem
akar lemondani a maga jövőjéről, az
idegen kultura legfényesebb és leg-
fejlettebb termékei sem pótolhatják
a nemzeti kultura kezdetleges és sze-
gényes termékeit.

Miféle eszközökkel kívánjuk el-
érni a célt? Főlöszleg a megbotrán-
kozás, sem védvámot, cenzurát nem
kívánunk. Egyáltalában nem kérünk
védelmet az idegen verseny ellen.
Jöjjön be Dumas, Hauptmann. Ilöz-
zák be a klasszikus francia pezsgőt
és a nemes rajnait. A mi magyar
csigerünknek mindig akad még ba-
rátja. Nem kérünk védelmet a hatal-
mas versenytársak ellen, de kérjük
az államhatalmat, a sajtót és a közön-
séget, hogy védje meg önmagát és
védjen meg bennünket a tisztesség-
telen verseny ellen, mely a művészet
vignétája alatt mérges kotyvalékat
mér.

A propaganda eszközeit mérle-
gelvén, megemlékezünk a magyar iro-
dalmi színház tervéről. Egyik napi-
lap ilyen megjegyzéssel fogadta a
tervet: „Azt az üzleti versenyt, mely
a színházak között kifejlődött, vajmi
nehéz lesz megszüntetni akként, hogy
még egy színházat építünk.“

A szóban forgó színház tervezői
azonban nem is akarnak segíteni a
meglevő színházak baján, őket az
irodalom nagy baja érdekli csak. Nem
kívánják szaporítani a feles számmal

A ZEMPLÉN TÁRCAJA.

Magyar színműirodalom. *)

Írta: Herczeg Ferenc.

A Tudományos Akadémia képes
termében megalakult a Magyar Szin-
padi Szerzők Egyesülete. Körülbelül
harmincan voltak csak jelen írók.
Szerény keretben, a vérmes remé-
nyeket eleve is lefokozva, eszközeik
hiányos voltát elismerve és erejük
gyöngye voltát hangoztatva, láttak
hozzá a szervezkedéshez. Mikor azon-
ban az értekezlet véget ért, egyszerre
tüzesen és lelkesen, ami kétkedő és
kesernyős fővárosi írónknál szinte
páratlan formában, tört ki egy gon-
dolat. Ugyanaz a gondolat, amely
ma ezer fővárosi és tizezer vidéki
magyar embert nyugtalanít, mely
régóta fejtünk felett lebeg és magam
is érintetem a Petőfi Társaság nagy-
gyűlésén: a magyar színpadnak az
idegen járom alól való felszabadítá-
sának gondolata.

Tudom, hogy most sokan szána-
kozva mosolyognak. Nem bánom,
mosolyogjunk, de beszéljünk a do-
logról!

Azt mondják, hallom: Tessék a

*) A „Csokonai Lapok“ból vesszük át a
jeles szerzőnek ez érdekes, minden ízében
gaz fejtegetéseit. Szerk.

Dunky fivérek

cs. és kir. udvari fényképészek

mütermükben március hó 13 án (vasárnap) és márc. 14-én (hétfőn) d. e. 9-től—12-ig

és délután 1/2—1/4-ig fognak felvételeket eszközölni.

HIREK.

Ibolyák.

— Szezonvers. — márc. 10.

I.

Fenn irt napomnak délutánján
Amint róttam utcák sorát:
Bilanovits kirakatából
Rám mosolyogtak ibolyák.

És gondolatom tett követte:
Egy csokrot persze, hogy veszek!
Huszonnégy fillér! Summa pénz az,
De hát Mohácsnál több veszett!

S amint a csokrot átaladják
Feleseng ily szó: — zsebemre ír —
E csokrocskát prezentbe adjuk . . .
Ha róluk egy szép verset ír . . .

II.

Tavaly, illyentéjt Márciusban
Szintén képlettek ibolyák,
És rügybe sarjadt kinn az ormon
Már valamennyi hóvirág . . .

Valami langy fuvallat sugta . . .
Itt van ujjonnan a tavasz . . .
Es ma a tavasz újból itt van,
De hajh! még sem a régi az!

III.

Tavaszzal minden rügyben pattan
Oh! költészet van a tavaszban.

Valami édes, mámorító
Káprázatos, álomba hívó.

Szívünket édes vágy viharzza
Remények kélnek benne harera.

S repitne, vinne boldogsághoz
Ahol az árnyék mind leáldoz . . .

S mintha emlékeket idézne
S megannyi új életre kélne . . .

S eszünkbe jut: esokorba kötve
Pár ibolyánk az imakönyvbe . . .

Mihez édes emléék fűz minket
Tán semmi több, csak egy tekintet . . .

—th.

— Március 15-ike. A szabadsajtó
kivívásának ötvenhatodik évforduló-
ját — mint minden esztendőben —
ez idén is a nagy naphoz méltón

fennálló vállalatokat, hanem olyan
intézetet akarnak alapítani, amelyhez
hasonló nincs a fővárosban és a
melyre kulturális okokból szükség
van. A mostani színházak kevés ki-
vételével üzleti alapon alakultak. Ver-
senyeznek egymással vad és éhes kap-
kodással. Részben egyes művészek
népszerűségére, részben a nagy köz-
önségnek nudítások és sikamlóságok
írát való előszeretetére támaszkod-
nak. Ahelyett, hogy vezetnék a tö-
meget, a tömeg által vezetettek ma-
gukat. A tömeg lélektanának minden
ismerője tudja, hogy mit jelent ez.
Irodalmi és művészi szempontból ut
a minuendo licitációhoz. Egyes szin-
házak már is ott tartanak, hogy meg-
szokásból adják nekik csak a színház
nevet; a valóságban csak mulatók.

Ha egyáltalában még segíthetünk
a bajon, azt csak új színház építésé-
vel, vagy valamely meglévőnek gyö-
keres átalakításával tehetjük. Szük-
sége van a fővárosnak oly népies
színházra, mely mindenek előtt szin-
ház, csak másodsorban vállalat. Nem
szeretem a külföldről vett példákat,
de a párisi Odéon-ra és a berlini
Deutsches Theater-re kell gondolnom.
Egy intézetre, hol nem a pénztári ki-
mutatás, hanem a kritika az ur. A
mely nem vezetteti magát a karzat
közönsége által, hanem vezetni lát-
szik a közönséget. Feladata volna,
hogy magához vonzza és szaporítsa
a fővárosi közönségnek azt a részét,

fogja megünnepelni az egész magyar
nemzet. Sátoraljai helyben is meg-
ünneplik március idusát, még pedig
több helyen: a Bock-féle vendéglő
éttermében, a függetlenségi körben
és a román. kath. főgimnáziumban. Bock-
nál a város polgárai pártkülönbség
nélkül gyűlnek össze a közveasorára,
amott a függetlenségi elveket valló
polgárság fog ünnepelni. Azonkívül
vármegyeszerte tartanak ünnepeket a
nevezetes évforduló napján. Így Sár-
ospatakon, továbbá Nagymihályban,
ahol a kaszinó-egyesület — amint
már jeleztük — a Barnai szállóban,
a függetlenségi kör pedig a Csillag-
szállóban rendez társasveasorát. A
tokaji, erdőbényei és szerenési olvasó-
körök is megünneplik a szabadság
napját. — Szinnán a következő mű-
sorral rendeznek ünnepélyt a szabad-
sághare 56-ik évfordulóján: 1. Him-
nusz. Enekl az ifjúsági egyesüle-
nékkara Major Dezső vezetése mel-
lett, 2. Ünnepi megnyitó beszéd.
Tartja: Lehozky Endre. 3. Március
15. Szaboleska Mihálytól. Szavalja:
Stefán Béla. Alkalmi beszéd. Tartja:
Bogdányi Tivadar. 5. Az ezüst-fátyol
legendája. Melodráma. Szavalja: Hor-
váthy Gyula, zongorán kíséri: Major
Dezső. 6. Talpra magyar. Enekl az
ifjúsági egyesület. 7. Alkalmi felol-
vasás. Tartja: Danes János. 8. Szó-
zat. Enekl az ifjúsági egyesület.

— Tanügyi kinevezés. A vallás-
és közoktatásügyi m. kir. miniszter
Fabián Erzsébet okleveles kisdedovónő-
t a monok állami kisdedovodáshoz
ovónővé kinevezte.

— Eljegyzés. Nagy Ferenc hely-
beli fűszerkereskedő folyó hó 6-án
váltott jegyet Juhász Etelkával, Ju-
hász József miskolezi kereskedő leány-
ával.

— Helyreigazítás. Lapunk szom-
bati számában megjelent s a király-
helmezi izr. nőegylet báljáról szóló
referádnkban megírtuk, hogy az az izr.
nőegylet által lett rendezve, holott a
bál csupán annak javára, de a király-
helmezi ifjúság által dr. Fuchs
Emilné urasszony védnöksége mel-
lett rendeztetett. Midőn e helyreiga-
zításnak készséggel teszünk eleget, a
bál sikere fölötti elismerésünket a
figyelmes és szeretetreméltó védnökő
személyéhez kötjük, aki fáradságtalan
buzgalommal és szeretettel járt el

mely még ma is művészetet és iro-
dalmat keres a színházban. Végső
célja annak a bebizonyítása, hogy
egészséges kulturális viszonyok közt
az irodalom is — üzlet. Hogy a szin-
ház tervét a Nemzeti Színház vezetői
érdeklődéssel és örömmel fogadják:
az erkölcsi erősségük azoknak, kik
az új intézet gondolatában a Nemzeti
Színház nagy hagyományainak egyik
hajtását látják. Más kérdés, hogy üz-
leti szempontból jövedelmező lenne-e
a terv? Ennek a kérdésnek az elő-
zetes eldöntését azonban rábizhatjuk
azokra, akik képesek ráaldozni pénzük-
et és munkájukat. Aki azonban eleve
is letagadja létjogosultságát, az nem
hisz a magyar kulturális törekvések
jövőjében.

A Magyar Hirlap engem a Pe-
tőfi-Társaságban előadott elmefutta-
tásom alkalmából azzal vádol, hogy
a színházi cenzurát sürgetem. Azt
mondja a vezéreikében: „Politikába
vág: kutatni nincs-e abban törvény-
szerűség, hogy a színházi cenzura
gondolata is azóta támadt fel nálunk,
mióta az ultraliberalis Tisza István
gróf Magyarország miniszterelnöke? —
Nincs benne törvényszerűség! Hogy
megnyugtassam a kollegát, ünnepi
ígéretet teszek, hogy Tisza István
gróf, vagy bárki más, aki Magyar-
országon meg akarja honosítani a
színházi cenzurát, engem is, de ez
ujtságot is a leghevesebb ellenzék
soraiban találán. A Petőfi-Társaság-

az ügybuzgó rendezőség élén a bál
sikere érdekében.

— Halálozások. Özv. Kellner Ig-
nácné helybeli lakos, dr. Kellner Mi-
hály nagymihályi ügyvéd édes anyja
f. hó 10-én reggel Nagymihályban
meghalt. — Özv. Barna Ignácné
szül. Pálies Katalin, mérnök özvegye,
folyó hó 9-én 77 éves korában Sár-
toraljai helyben elhunyt. Temetése
március hó 11-én lesz a Kazinczy-
utcai gyászházban.

— Szövetkezeti közgyűlés. A sár-
toraljai helyi tisztviselők fogyasztási
és értékesítési szövetkezete folyó hó
13-án, vasárnap délután 3 órakor, a
vármegyeháza nagytermében közgyű-
lést tart.

— Hangverseny és táncmulatság.
A sátoraljai helyi katolikus olvasó-
kör kebeléből alakult dalárda husvét
után első vagy második vasárnapon
hangversenyyel egybekötött tánc-
mulatságot szándékozik rendezni. A
hangversenyre erősen folynak az elő-
készületek. Szappanos Imre román.
kath. kántor kitűnő vezetése alatt a
dalárda szorgalmasan készül a nagy-
közönségnek való bemutatkozásra.
Megtörténtek a lépések már más
irányban is, hogy egy kellemes estét
szerezhesenek Ujhely város műpár-
toló közönségének. A végleges mű-
sor még nincs megállapítva. A hang-
verseny jövedelme a dalárda harmó-
niumának kifizetésére s a katolikus
olvasó-kör alaptökéjének gyarapítá-
sára fordítatik.

— Az ipartestület betegsegélyző
pénztára. Nagy hullámokat vert vá-
rosunkban, különösen iparos körök-
ben az ipartestületi betegsegélyző
pénztárnak, ezeltől 4 évvel történt fel-
oszlata. Érzékenyen sújtotta ez az
intézkedés az iparosokat, akiknek nagy
előnyük volt, hogy ügyeiket egy he-
lyen, az ipartestületben intézhessék
el, s annak elintézésébe maguk foly-
hattak bele. Nagy volt az elkesere-
désük még azért is, mert a feloszlá-
st jogtalanul tartották és azon
időben a „Felsőmagyarországi Hirlap“
a legvehemensébbül támadta az ipar-
testületet és annak vezetőit. Nem
nyugodtak hát meg a feloszlata és
azóta folyton kérelmezték betegse-
gélyző pénztárak visszaállítását, de
eredménytelenül, míg nem az utóbbi
időben teljes bizalommal fordultak

ban ezeket mondtam: „Üdvös volna,
ha az államhatalom élne felügyeleti jo-
gával ama színházaknál, melyek ál-
mi segítségben részesülnek és itt
első sorban a szubvencionált vidéki
szinpadokra gondolok.“ Ez nem cen-
zura. Az államnak nincs ma olyan
felügyeleti joga, mely hasonló
volna a cenzurához, de igenis meg-
van az a joga, hogy közpénzekből
csak olyan színházat segítsen, mely
a komoly művészet szolgálatában áll.
Ha egy vidéki igazgató léhaságok és
trágárságok segítségével akar boldo-
gulni, ám tegye a maga szakállára,
de ne az ország pénzén.

Azt is mondtam: „a cenzura szó
gyűlöletes, de ha a magyar államnak
meg van a joga, hogy nyilvános he-
lyeken örökjék a köztisztesség föl-
lött, akkor nem tudom belátni, mért
szabad fényesen földszittet termek-
ben, ezer számra menő közönség je-
lenlétében, a tisztességet és vele a
művészetet estéről-estére pellengérré
állítani.“

Az államhatalom előzetes cenzura
nélkül is örökíthetik a tisztesség föl-
lött. El tudom képzelni, hogy a köz-
erkölcsiség durva megsértésére vonat-
kozó bünyfenyítő intézkedések kiter-
jesztetnek a színházakra. Ha egy nő
földszintes lakásának ablakában hiány-
os ülőzetben jelenik meg, a rendőr
följenti és megbüntetik. Ez kihágás.
Ha ugyanaz a nő levetkőzik a szin-
padon, akkor az művészet? Ha az

Dókus Ernő orsz. képviselőnkhez, aki
az iparosoknak mindig igaz barátja
volt s most is teljes odaadással kar-
rolta fel ügyüket, hogy az iparosok
összességének óhaja, kívánsága telje-
süljön. És az iparosok nem csalat-
koztak. Óhajuk teljesült, betegsegélyző
pénztárak visszaadott s ezzel az
ipartestület vezetői is kellő elégtétel-
ben részesültek. Általános örömet
keltett az iparosok közt Dókus Ernő
orsz. képviselőnek nemeslelkű eljá-
rása, akinek egyedül köszönhető, hogy
az iparosok elérték óhajtott céljukat,
s remélhetőleg hálásan fognak emlé-
kezni mindig arra, aki velük jót tett.

— Szökött katona. Szalóczy
Béla póttartalékos honvédek bizo-
nyára nem teltt valami gyönyörűsége
a katona-életben. Nem tudott meg-
barátkozni a katonai regulával; fris-
sebb, szabadabb levegő után áhított
s ezt folyó hó 7-én el is érte. Az
nap este 8 óra tájban hátat fordított
a kaszárnyának és bucsuszó nélkül
eltávozott. A szökött honvéd eltűnését
csakhamar észrevették és most a ka-
tonai és polgári hgtóságok keresik
az ismeretlen helyen tartózkodó szó-
kevényt.

— Betegsegélyző-pénztári köz-
gyűlés. A sátoraljai helyi kerületi
betegsegélyző pénztár folyó évi már-
cius hó 13-án, délután 2 és fél óra-
kor, a pénztár hivatalos helyiségében
(Kazinczy-utca, dr. Ligeti-féle ház)
rendes évi közgyűlést tart, amelyre a
közgyűlési kiküldöttek ezennel meg-
hivatnak. A közgyűlés tárgyai: 1. Az
igazgatóság és a felügyelő-bizottság
évi jelentése s ennek kapcsán a zár-
számadások s a felmentvény fölött
hozandó határozat. 2. Az igazgatóság
alapszabályszerű kiegészítése. 3. Hat
felügyelő-bizottsági és hat választott
bírósi tagnak megválasztása. 4. Be-
adott három rendbeli felebbezések fe-
lett hozandó határozat.

— A „Zemplénum megyei orvos-
gyógyászati egyesület“ évi rendes
közgyűlése élénk érdeklődéssel mellet
tartott meg Sátoraljai helyben. A
szépen gyarapodó egyesület — mint
minden évben — ez idén is 11 se-
gélyre jogosult özvegy között osztat-
ott ki segélyeket. Az alaptöke 1768
korona 78 fillért kitevő kamatjának
kilenetized részéből és a Francziska-
alaptivány összes kamatjából 159 ko-

ügyesség vagy egyik magánfél föl-
jelentésére bíróság elé idéznék az
igazgatót, ki szemérmertlenség és
trágárságok elmondására kényszeríti
művészeit, azzal nem esnek kár az
alkotmány sáncain és a kormány ha-
talma se növekednék meg vele.

Nem szeretném, ha ezek után
valaki oly prűderiával vádolna ben-
nünket, amelyből egy mákszemnyi
sincs bennünk. Mi tudjuk, hogy a
szenny, melyet egy Dosztojevskij,
vagy egy Gorkij bemutat, tisztít;
tudjuk, hogy Tizian meztelensége
fölémel és tudjuk, hogy érzékiség
nélkül nincs művészet. Tizian, az ó-
és újkor összes klasszikusai és a pa-
pirliberalizmus összes jelszavai azon-
ban nem szolgálhatnak mentéséül
annak az import-irodalomnak, mely
ma ur a szinpadjainkon. Ez nem az
igazság, nem a klasszikus meztelen-
ség és nem a művészi érzékiség, —
ez romlottság, szemérmertlenség és
fajtalanság. Ez ellen az irány ellen
fogunk küzdeni és száz szimptoma
meggyőző róla, hogy a kérdés meg-
érett és hogy csatlakozni fognak
hozzánk mindazok, akik egyrésztől
tudják, hogy milyen óriás nevelő ha-
tása van a szinpadnak és másrésztől
azt vallják, hogy a jövő Magyaror-
szágnak tiszta erkölcsű és ép gerincű
nemzetiségre van szüksége.

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer: **tüdőbetegségeknél, légzőszervek huru-
tos bajainál** ugyint **idült bronchitis, számarhurut** és különösen **lábbadezőknál influenza**

után ajánljatik. Emeli az étvágyat és testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.— kor.-ért kapható. — Figye jünk, hogy minden üveg alantí
czéggel legyen ellátva.

F. HOFFMANN-LA ROCHE & CO vegyészeti gyár BASEL (Svájcz.)

rona jutott egy-egy özvegynek. A tartalékalap 134 kor. 24 fillért kitevő kamatjára nézve a közgyűlés egyhangulag elhatározta, hogy azt egy rossz anyagi viszonyok között levő érdeműs hajdani tagjának ajánlja fel. — Ugyanazok a Chyzer-alapítványnak, melynek átlaga 3129 kor. 29 fillér, — 1904. évi kamatját, 142 kor. 29 fillért a kamatokkal rendelkező Chyzer Kornél egyesületi elnök ugyanazon érdemes kartársnak ajánlotta fel, ki-nek a közgyűlés a tartalékalap kamatját megkülönböztetve elhatározta. Egyesületi új tagokul megválasztottak a következők: Davidovits Jenő, dr. Horváth Béla dr., Horvát Mátyás gyógyszerész, Molnár Hugó dr. és Szöllősi Sándor gyógyszerész. Az egyesületnek az 1904. évben 60 tagja van. Vagyoni állapota a következő: 1. Takarékpénztári könyvekben: a) alapítók 38603 kor. 34 fil., b) Franciska alapítvány 4158 kor. 50 fil. c) tartalékalap 3085 kor. 4 fil. d) folyó tőke 10 kor. 32 fil., összesen 45857 kor. 30 fil. — 2. Kötvényekben 2466 kor. — 3. Sorsjegyekben 219 kor. — 4. Kézpénzben 322 kor. 4 fil. — Összes vagyon 48865 kor. 34 fil. A fenti összegekben befoglaltatik az 1903. évi kamat is és pedig: Alapítók kamatja 1645 kor. 3 fil. Folyó tőke 40. fil. Kötvények 115 kor. 35 fil. Sorsjegy szelvénye 8 kor., összesen 1768 kor. 78 fil. Franciska alap kamatja 158 kor. 50 fil. Tartalékalap kamatja 134 kor. 24 fil. Összes kamat 2061 korona 52 fillér.

— **Ipartestületi közgyűlés.** A sátor-aljajuhelyi ált. ipartestület f. évi márc. hó 20-án d. u. 4 órakor a „Magyar Király” szálló udvari termében évi rendes tisztújító közgyűlést tart, melyre az ipartestület összes tagjai meghívottak. Napirend: 1. Az elnökség jelentése a testület 1903. évi működéséről. 2. Az 1903. évi zárszámadás és vagyon mérleg megvizsgálása s a felmentvény feletti határozat hozatala. 3. Az 1904. évi költségvetési előirányzat tárgyalása. 4. Tisztújítás: a.) elnök választás. b.) 20 előjárásági rendes és 5 póttag választása, c.) 3 számvevő választása. 5. A közgyűlést megelőzőleg legalább 3 nappal bejelentett indítványok tárgyalása. — Ha ezen a közgyűlésen az ipartestületi tagok határozat képes számban meg nem jelenének, a közgyűlés — tekintet nélkül a megjelent tagok számára — f. évi március hó 27-én d. u. 4 órakor lesz megtartva a már kitűzött helyen. — Erre külön meghívók nem bocsátottak ki. Az 1903. évi zárszámadás, vagyonmérleg és 1904. évi költségvetési tervezet, az ipartestület irodájában közszemlére van kitéve.

— **Nyilvános elszámolás.** A sátor-aljajuhelyi izr. nőegylet által 1904. február hó 27-én rendezett táncestély összes bevétele volt 1531 kor. 94 fill. Kiadása 796 kor. 80 fill. Marad tiszta bevétel 735 kor. 14 fillér. Felülfizettek 20—20 koronát: gr. Hadik Béla, gr. Wallis Gyuláné. — 14 koronát: Teich Zsigmond. — 10—10 koronát: Bernáth Aladár, dr. Buza Bernát, Háas Dókus László, Guttman Mór, Grosz Jenő, Haas Adolf, Moskovicz Mór, Mezei Mór, Tauber Hugó. — 9 kor.: Zinner Henrik. — 8—8 kor.: Dr. Rosenthal Sándor, dr. Schön Hugó. — 7 kor.: Dr. Fried Lajos. — 6—6 kor.: Deutsch Ignác, dr. Haas Bernát, Haas Fülöp, Haas Lipót, Grünbaum Simon, dr. Kellner Soma, Kempinszky Ottó, Klein Andor, Lukács H., Reichard Mór, Roth József, Roth Bernát, Waller Aladár, Landesmann Miksa. — 5—5 kor.: Blumenfeld Adolf, Davidovics Adolf, Kincses Péter, Lebovics Henrik, Roth Adolf, Szakácsy Károly, Bokor József. — 4—4 koronát: Berger Vilmos, Blumenfeld Jenő, Blumenfeld Lajos, Fábian Arnold, dr. Fried Samu, Fuchs Jenő, dr. Friedmann Armin, Glück Jakab, dr. Gombos Gáspár, Guttman Izraelné, Haas Mór, dr. Erényi Manó, Klein Péter, Kornstein Jenő, Kun Frigyes, dr. Ligeti Albert, dr. Ligeti József, dr. Nárási Adolf, Reichard Dávid, Székely

Elek, Waller József, Weisz Emil, Wesseli Mór, Widder Gyula, dr. Waldmann Adolfné, Zinner Adolf. — 3—3 koronát: Dr. Davidovics Adolf, Egri Etel, Gezler Dávid, Kornstein Ignác, Weisz Kálmán. — 2—2 kor.: Bettelheim Mór, Braun Jenő, Breiner Herman, Csizmadia Sándor, Czako Ignác, Fränkel Lipót, Kaufmann Armin, Katona Béla, Klein Pál, dr. Lichtenstein Jenő, Nagy Albert, dr. Klein Jakab, Reich Lipót, Reichard Dénes, dr. Reichard Salamon, Reichard Lajos, dr. Roth József, Rudali Samu, Reichard Armin, Szánky Nándorné, dr. Szepesi Arnold, dr. Stern Armin. — 1—1 kor.: Bettelheim Samu, Goldblatt Ferenc, Platz J., Schön Mór, Weisz Sándor. — A nemes szívű adakozóknak hálás köszönetünket nyilváníthatjuk az egyet nevében. Sajuhely, 1904. márc. 6. Teich Zsigmondné elnök, Roth Józsefné pénztárnok.

— **330 kivándorló.** A Statisztikai Havi Közlemények január havi füzeté szerint január hó folyamán Zemplénvármegyében 330-an váltottak külföldre szóló útlevelet.

— **Dunky fivérek** es. és kir. udvari fényképészek (vasárnap) márc. hó 13-án és (hétfőn) márc. 14-én a Juhász Jenő telkén lévő műtermőkben leveleket fognak eszközölni.

SZÍNHÁZ.

** **Szereposztások.** Megirtuk lapunk multi számában, hogy a Komjáthy társulat három előadást tart folyó hó 11., 12. és 13. napjain. Folyó hó 11-én pénteken „A becsületszó” kerül színre következő szereposztásban: Sziklay — Bartha, Gyula — Odry, Róza — Takács, Berczy — Komjáthy, Lucreczia — Gerő, Lidi — Várady. Szombat f. hó 12-én a „Mintaférj” kerül színre. A főbb szerepeket: Bartha (Malivund) Gerő (Auróra) Odry (Alfréd) Kelemen Irma (Leonie) Fái (Clementin) Komjáthy, Sarlay, Várady Jolán játsszák.

TANÜGY.

Magyar nyelvtanítás.

— márc. 8.

Mig a katonai oktatás legalább részben való magyarrá tételén fáradozunk, addig sajnálattal kell tapasztalunk, hogy a magyar nyelv nemzetiséglakta vidékeinek iskoláiban még korántsem jutott jussához.

A külföldön valódnak, hogy ráerőszakoljuk a magyar nyelvet nemzetiségeinkre, nemzetiségi iskoláinkban pedig azt kell látnunk, hogy bezzeg még nagyon mostohán bának el vele. Berzeviczy Albert kultuszminiszter kidolgozott most egy törvényjavaslatot, mely a magyar nyelv népiszkolai oktatására vonatkozik s nekünk módunkban áll részleteket közölni abból a tervezetből, melyet a népnevelési kir. tanfelügyelőknek kiadni szándékoznak. Ez a tervezet igen praktikus utasításokat tartalmaz a huszonöt évvel ezelőtt hozott intézkedések eredményességététele. Közöljük ezeket, mert nemcsak a tanítók, hanem minden igaz hazafi figyelmére érdemesek.

A tanfelügyelő iskolalátogatásai alkalmával a nem magyar tannyelvű népiszkolákban a következőkre terjeszve ki figyelmét: A tanító magyar nyelvű tudását bírálja el. A magyar nyelv az 1879. évi XVIII. törvények által a kötelező tantárgyak közé felvételvé, az idézett törvény 4. szakasza értelmében a vallás- és közoktatásügyi miniszter által a nem magyar tannyelvű elemi népiszkolák számára kiadott tantervben megállapított óraszámot, népiszkolai tantervük és óraszámuk megállapításánál az összes felekezeti és egyéb iskolai hatóságok is kötelesek megtartani; épp így kötelező mindez iskolákban a törvény által a magyar nyelv tanításául kitűzött cél is.

A népiszkola második osztályától kezdve a számtanítás segítségével is gyakorlandó a magyar nyelv. A hazai földrajz, történelem és alkotmánytan tanításánál a magyar beszéd igénybevétele módját nyújt arra, hogy a tanító a gyermek szívében a hazafias érzületet felkeltse és ápolja, amit a tanítónak az egész népiszkolai oktatásnál kimagasló célként kell munkálnia.

A tantervben a heti óraszámok ellenőrzése végett a tanfelügyelő jogosított és köteles minden elemi népiszkola helyi hatóságától tanév elején, vagy tanév közben is, amikor annak szükségét látja, az egyházi főhatóságok által minden egyes iskolára nézve jóváhagyott tantervet és óratervet, valamint az egyházhatósággal jóváhagyott tankönyvek jegyzékét beküldeni olyvgyéből, hogy a tantervben és óratervben egyrészt azt ellenőrizhesse, hogy a törvényszerinti tantárgyak az állami és községi iskolákra nézve megállapított minimális terjedelemben taníthatnak-e, másrészt, hogy a tankönyvek az illetékes főhatóságok által engedélyeztetettek-e és hogy az órarendben a magyar nyelv tanítására megszabott heti óraszám biztosított-e?

A magyar nyelv sikertelen tanítása esetén, amennyiben annak oka a tanító mulasztása, a tanítót törvényes kötelességére figyelmezteti a tanfelügyelő s a tapasztalt állapotot az iskolalátogatási jegyzőkönyvbe bejegyzi s azt a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez felterjeszti. Az illető tanító, mint aki államellenes eslekedetet követett el, szigorúan megfenyítetik.

Allamellenes irányzatnak tekintetik: minden eslekménye a tanítónak, valamint az iskolai helyi és felsőbb hatóságnak, (iskolaszéknek, egyházi hatóságoknak), mely az állam alkotmánya, nemzeti jellege, egysége, különállása vagy területi épsége, továbbá az állam nyelvének törvényben meghatározott alkalmazása ellen irányul, történet legyen az akár a tanhelyiségben, akár azon kívül vagy más állam területén, élőszóval, írásban, nyomtatvány, képes ábrázolat, tankönyvek vagy egyéb taneszközök által.

Allamellenes irányzatnak tekintetik a tanító azon eljárása az oktatásban, mely szerint a törvényben megszabott hazai földrajz, történelem és alkotmánytan helyes irányu tanítását idegen államok földrajzának, történelmének és alkotmányának — magasabb fokú népiszkolákban irodalmának — nemzetiségi szempontból való tanítása mellett elhanyagolja, avagy az utóbbiakat a hazai vonatkozású tárgyak tanításának rovására előnyben részesíti.

Allamellenes irányzatnak tekintetik a tanító olyan eljárása, mely a hazafias érzületnek az ifjuság lelkében való megszilárdítására szükséges hazafias oktatási tényezőket — minők hazafias dalok tanítása, hazafias iskolai ünnepek megülvése — célzatosan kerül.

Allamellenes irányzatnak tekintetik végül a tanítónak minden oly eslekménye, mely a népiszkolai tanulókat az ország zászlajának, jelvényeinek, cimereinek tisztelete ellen ösztönzi; mely egyuttal a kihágásokról szóló büntetőtörvénykönyv értelmében kihágást is képez.

Remélhető, hogy az ily irányu erélyes intézkedéseknek nem sokára meg lesz a megfelelő eredményük.

Egy tanító.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETE.

M. F. né Abbázia. A kéziratot köszönjük. Az előbb küldöttéket igen megkaptuk, sőt már le is közöltük. Csodáljuk, ha olvasni nem méltóztatott, mivel innen a lap pontosan expedáltak. Kért helyre lap ment.

S. L. Róza. Halmaj. Köszönet érte.

Kiadótulajdonos: **Éhlert Gyula.**

HIRDETÉSEK.

Éladó.

Sátorajuhely — sárospataki országot mentén, Sátorajuhely közelében fekvő két betelepített szőlő, körülbelül 8 1/2 kat. hold terjedelemben. Bővebbi felvilágosítást a kiadóhivatal ad.

Ismét ujja alakíthatók

szinük és formájukba női ruhák, uri- és gyermek-öltönyök, függönyök, kézimunkák, diszítő- és butorszövetek, szőnyegek, csipkék, keztük stb.

tisztítás, festés és vasalás által

BRADOVKA GYULA

gőzfestőde és vegytisztító intézetében.

GYÁR ÉS IRODA:

Kassa, Kossuth Lajos-utca 25. szám

a Maléter-palotával szemben.

Vidéki megbízások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Bérbeadó lakás.

A főtéren 10. szám alatt egy erkélyes utcza lakás, mely áll 3 szobából s ugyancsak egy földszinti lakás is **folyó évi május hó 1-től** bérbe adó. — Czim a kiadóhivatalban tudható meg.

A FÜZÖK PÓTLÓJA

Tökéletesíti a testalkatot, teljes kényelmet ad, nem gátolja a fejlődést.

Nincs meg benne azon hátrány, mint a fűzőkben, a Platinum pálcák elválhatók s könnyen mosható.

Angol patent, orvosi tekintélyek legmelegebben ajánlják. Színek: fehér, szürke és drap. Megrendelésnél a Schlusssőség mérvadó. **Ára 10 kor.** Egyedüli főraktár Felső-Magyarországon csak nálam.

Egyszeremind ajánlom saját gyártmányu keztüimmet, glacé, őz, szarvasbőr, valamint szövött nyári keztük a legolcsóbbtól a lehető legfinomabbig, dus választékban raktáron tartom.

Mindenemü kötszerek, orvosi műszerek, betegápolási cikkek és gumi árak.

Valódi párisi különlegességek titoktartás mellett

Blumberg S. E., Kassa,
keztüis és műkötszerész.

